

ΣΥΖΗΤΗΣΗ της ομιλίας «Το σώμα της μνήμης» του Ι. Κλεώπα

«Το σώμα της μνήμης»; Το σώμα που έχει μνήμη αλλά και το «σώμα»- η «καρδιά» του νοήματος της μνήμης- που «διαφυλάσσεται και αποκαλύπτεται» μέσω του σώματος.

Ο Ζέμπαλτ- γερμανός συγγραφέας και στοχαστής –ήταν από τους ελάχιστους, αν όχι ο μόνος γερμανός που μίλησε για την διανοητική φτώχεια λόγω απώλειας μνήμης και την επιδεξιότητα με την οποία οι Γερμανοί είχαν διαγράψει το παρελθόν τους. Θεωρούσε ότι οι λεηλασίες και οι ανθρωπίνες απώλειες δεν μπορούν να εξαμμιστούν όπως η ομίχλη, αλλά πρέπει να αποκατασταθεί αυτό που έχει χαθεί στη γλώσσα γιατί οφείλει να διατηρηθεί στην ιστορική μνήμη, και να αναγνωρίζεται ο ψυχικός πόνος.

Λέει συγκεκριμένα: «Ζούμε ακριβώς στο όριο ανάμεσα στον φυσικό κόσμο από τον οποίο αποκοπήκαμε, ή έστω αποκοβόμαστε, και σε εκείνο τον άλλο κόσμο που δημιούργησαν τα εγκεφαλικά κύτταρα. Και αυτό το διαχωριστικό όριο, το τεκτονικό ρήγμα, διατρέχει τόσο καθαρά τη σωματική και συναισθηματική υπόσταση. Έτσι λοιπόν, η πηγή του πόνου μας πιθανώς να εδράζεται στις συγκρούσεις των τεκτονικών πλακών μεταξύ τους.[...] Νομίζω πως δεν υπάρχει τρόπος να ξεφύγουμε από αυτό.[...] Και για να λέμε την αλήθεια, δεν είμαι τόσο διατεθειμένος να ξεφύγω». Μιλά μέσω του αφηγητή στον «Κυνηγό των φαντασμάτων» σελ. 79-80.

Η αποκατάσταση αυτής της μνήμης, «κρυμμένης» στο «χάσμα» σώματος και ψυχής σε αναμονή να γίνει «γέφυρα», λόγος, ιστορία, απασχολεί και τον Ι.Κλεώπα. «Γέφυρα» που δεν υπάρχει χωρίς την εσωτερική εμπλοκή του θεραπευτή. Είναι σαν «δάνειο» ψυχής, μια συνάντηση με τον θεραπευόμενο στο «προλεκτικό», διανύοντας, στη συνέχεια, από κοινού την διαδρομή μέχρι το λόγο.

Πως θα αναπαραστήσουμε το διαμεμβόμενο στη σχέση θεραπευτή/ θεραπευόμενου, που καλούνται να «γεφυρώσουν το χάσμα»;

Αυτή την διαδρομή ας προσπαθήσουμε να φανταστούμε και αναπαραστήσουμε για κάθε μία από τις κλινικές περιπτώσεις που αναφέρει ο Ι.Κ.

Για το Μάνο η ιστορία του, η συνέχειά του, προσωπική και μαζί με τους άλλους, «κόπηκε» ξαφνικά από ένα αυτοκινητιστικό δυστύχημα. «Ξαφνικά», η εικόνα του είναι ανοίκεια και συνοδεύεται από την απώλεια επικοινωνίας. «Ξένος» για την οικογένειά του που έχει συναισθήματα για τον Μ, ένα Μ που δεν είναι ο τωρινός. «Χάσμα»! Καλούν τον τρίτο, τον θεραπευτή που αναπόφευκτα μοιράζεται μαζί τους το αίσθημα του «ανοίκειου». Όμως από την σιωπή και την αμηχανία αναδύεται η ανάμνηση του πατέρα ενός Μ πιο «οικείου» που αντιδρά στο άκουσμα της συγκεκριμένης μουσικής.

Η μουσική μπορεί να αρέσει, παγκοσμίως, όχι γιατί είναι μια «παγκόσμια γλώσσα» αλλά γιατί αντιτίθεται στην μελαγχολία του λόγου και μας δίνει την ευκαιρία να ξαναβρούμε την ευτυχία πριν από το λόγο, λέει η M.F.Castarede στο άρθρο της

«Από τις φωνές της παιδικής ηλικίας στο πάθος για την χορωδία». Αναφέρετε στην σημασία της επικοινωνιακής λειτουργίας της μουσικής. Εκτός από την ιδέα που επικοινωνεί ο συνθέτης μέσω της μουσικής, υπάρχει και η συναισθηματική δύναμη του έργου, η συναισθηματική επικοινωνία ανάμεσα σε αυτούς που τραγουδούν ή παίζουν μουσική και αυτούς που ακούν. Η αγάπη για τη μουσική, μουσική που ο καθένας «προσφέρει» ή «δέχεται», περνά από διαδρομές του σώματος και της ψυχής πριν από τη λογική και την σκέψη. Η μουσική είναι σαν ένας «ηχητικός καθρέφτης», πεδίο σύζευξης – rejoindre συνεπυλώ τας σάρκας- του συναισθήματος και της σκέψης, του affect και της αναπαράστασης, του σώματος και του πνεύματος.

Ο Φ. δε έλεγε ότι η θρησκεία, η ιδεολογία και η τέχνη είναι της τάξης της ψευδαίσθησης.

Θα λέγαμε, λοιπόν, ότι η παρουσία του τρίτου/ θεραπευτή, ανέδυσσε την μελαγχολία του λόγου- όλα αυτά που είπαν και θυμήθηκαν- την μελαγχολία της απουσίας επικοινωνίας με τον Μ., τότε ο πατέρας αναζήτησε εκείνη την πρώτη ευτυχία την προλεκτική, τόσο με τον Μ όσο και την δική του[ευτυχία] της πρώτης ηλικίας. Ανάλογα διακινήθηκε μέσα του ο θεραπευτής. Η «παγκόσμια» γλώσσα της μουσικής με την δύναμη της επικοινωνίας αποκαθιστούσε, προς στιγμήν και εν μέρει, αυτό που «φαινόταν» οριστικά χαμένο. Ο απόηχος της προλεκτικής ευτυχίας στην εσωτερική πραγματικότητα του θεραπευτή συνεπικουρείται από την περιέργεια- ευχαρίστηση που πηγάζει από την παιδική σεξουαλικότητα- να ανατρέξει στο λόγο, στις δικές του «θεωρίες» για να απαντήσει το «αίνιγμα» Μ. Η σκέψη του γι' αυτό που συμβαίνει ισοδυναμεί με πέρασμα στο λόγο. Λόγο που μοιράζεται με τους άλλους. Εν τείνει μέτρο μια αποκατάσταση, μια «γέφυρα» στην ιστορία του Μ, που πλέον δεν είναι τόσο «ανοίκειος». Αν η μνήμη η «κρυμμένη»/ εγγεγραμμένη στο σώμα βρίσκει το νόημά της συνδεδεμένη με την ευχαρίστηση, αυτή η προλεκτική ευτυχία μέσω σωματικών διαδρομών, είναι ό,τι έχει απομείνει, μετά την καταστροφή για το Μ. Επισυμβαίνει με την διαμεσολάβηση του θεραπευτή, ένα ψυχικό «δάνειο» και ένας «μάρτυρας» που επιβεβαιώνει την συγκίνηση που μοιράστηκαν μεταξύ τους. Άραγε, αυτή η «μοιρασμένη» συγκίνηση που ερείδεται στην σωματική συμμετοχή και την προλεκτική ευτυχία, τον εισήγαγε στην οικογενειακή συνέχεια ως «συμμετέχοντα», στο αναπααραστατικό πλέγμα ως αντίβαρο στην «απουσία, απώλεια και σιωπή» που «τα θανατώνει όλα»; Θα ήταν ένα στήριγμα για το περιβάλλον του, η απαρχή της νέας ιστορίας μαζί του και «γέφυρα» με την προηγούμενη;

Στην περίπτωση του Σ. το σώμα «έφερε» την μνήμη που μετασχηματίστηκε σε ανάμνηση. Το έναυσμα ήρθε από μια «απτή» ευχαρίστηση στην εξωτερική πραγματικότητα, την προοπτική της συνάντησης με μια γυναίκα που του άρεσε.

Πως θα σκεφθούμε, φανταστούμε και αναπαραστήσουμε, εδώ, την ανάδυση του νοήματος της εγγεγραμμένης μνήμης;

Θα μιλούσαμε για μια αλληλουχία που οδήγησε στην ανάδυση του νοήματος.

Η προοπτική της συνάντησης με την γυναίκα τον εκθέτει στην ιδιωτικότητά του, «φεύγει» για να το αποφύγει – ποιο άραγε;- αλλά «αυτό» επανέρχεται.

Στην συνεδρία επίσης είναι εκτεθειμένος στην ιδιωτικότητα και αυτό που ήθελε να διαγράψει επανέρχεται ως σωματική εγγραφή: κινήσεις, μορφασμοί, τικς. Ο θεραπευτής αρχικά αντιλαμβάνεται την δική του σωματική συμμετοχή στο διαμειβόμενο μέσα στην συνεδρία που είναι έναυσμα για να σκεφτεί. Το «αινιγματικό» επισυμβαίνει/ αναδύθηκε με το «σωματικό», μια «επικοινωνία» μέσω της ψευδαίσθησης, όπου συνυπάρχουν εικόνες, αισθήσεις, λέξεις προς διαμόρφωση νοήματος. Ο θεραπευόμενος σαν να «καθρεφτίζεται» στον θεραπευτή, τη στιγμή που ο θεραπευτής νιώθει εκτεθειμένος στην δική του ιδιωτικότητα, τη δική του σωματική συμμετοχή. Αυτό που διατυπώνει με λόγο ο θεραπευόμενος « αναζητούσα να ανακαλύψω κάτι σε μένα», ο θεραπευτής το ονομάζει, καθώς το νιώθει για τον εαυτό του, το συναίσθημα της έκθεσης «γυμνός, εκτεθειμένος στην ιδιωτικότητά σας». Το «καθρέφτισμα» με τον θεραπευτή στο σκηνικό της συνεδρίας του θυμίζει την συνάντηση που δεν έγινε και μιλά για το χάλι του χωρίς να ξεχωρίζει τον εαυτό του από την κοπέλα[που δεν συνάντησε], σαν να «πάθαιναν» το ίδιο και ταυτόχρονα. Όταν ο θεραπευτής σχολιάζει ότι την «βλέπει» απέναντι να «παθαίνει» όπως «πάθαινε» ο ίδιος εκείνη τη στιγμή, μορφάζει σαν να τον «χαστούκισαν», ήταν σαν «χαστούκι» ο πόνος και η συγκίνηση που τον πλημμύρισε. Ο Σ αναζητούσε αυτό το «παθαίνουμε μαζί» με τον θεραπευτή μέσα στην συνεδρία. Μια συμπυκνωμένη σκηνή, όπως «έπαθε μαζί» με την γυναίκα που δεν συνάντησε. «Έπαιξε», «αφηγείτο» σκηνικά τον πόνο του. Αυτό που «πάθαινε μαζί» με την μητέρα του όταν την είχε χτυπήσει ο πατέρας του. Ήθελε να το διαγράψει από την ψυχή και να το «κρύψει» στο σώμα. Θα ήταν άραγε η «αφετηρία» της εγγραφής στο σώμα, της μνήμης που δεν είχε ακόμη γίνει ανάμνηση; Ο ψυχικός πόνος πήγαζε από την έκθεση της μητέρας του στα μάτια του ενώ ταυτόχρονα σαν να το ζούσε και ο ίδιος σε μια σχέση «καθρεφτίσματος». Η τραυματική πρωταρχική σκηνή είχε διαταράξει την διαδικασία των ταυτίσεων ώστε ο ίδιος δεν μπορούσε να τους αποχωριστεί ούτε να τους συναντήσει μέσα του.

Εδώ η σωματική συμμετοχή μέσα στην συνεδρία αναδύει κάποιο νόημα για τον θεραπευτή, είμαστε ήδη στο λεκτικό για τον θεραπευόμενο, όμως προϋπόθεση για να φθάσει στην ανάδυση της ανάμνησης είναι να «δείξει» τον πόνο του στον θεραπευτή που συνοδεύεται από ευχαρίστηση, την μαζοχιστική ευχαρίστηση. Αφηγείται τον πόνο του[σκηνικά] πριν τον συνειδητοποιήσει. Η «κυκλοφορία» της ευχαρίστησης μετασηματίζει την μνήμη σε ανάμνηση, δηλαδή ιστοριοποιείται για το υποκείμενο.

Το ερώτημα είναι γιατί η ανάμνηση ενεγράφη ως σωματική μνήμη;

Η Joyce McDougall μιλά για την αρχαϊκή σεξουαλικότητα στο άρθρο «Σκηνές [μορφές της πρωταρχικής σκηνής] της πρωταρχικής ζωής»: τα άτομα, που δεν είχαν από την μητέρα ή το μητρικό αντικείμενο τις φροντίδες που θα έδιναν ανακούφιση και ικανοποίηση, παρουσιάζουν στην ενήλικη ζωή διαταραχή στην σχέση με τον άλλον.

Εκείνο το πρωταρχικό παραμένει ο πυρήνας του εαυτού και αργότερα δεν ανέχονται να φανταστούν και να αναπαράσθουν την γονεϊκή πρωταρχική σκηνή. Έχουν στην μνήμη τους την αναπαράσταση της μητέρας τους που θέλουν, με κάθε τίμημα να κρατήσουν χωριστά από τον πατέρα, σε μια θέση πραγματική και συμβολική στη ζωή τους. Εάν υπάρχει η φαντασίωση των δύο γονιών μαζί είναι διαποτισμένη με προγεννητικότητα, δηλαδή οι δύο γονείς της πρωταρχικής σκηνής είναι σε μια «θανατηφόρα» σύγκρουση ώστε να είναι αδιανόητο για το υποκείμενο να ταυτιστεί στην ενήλικη ζωή του. Έτσι όχι μόνο αποδοκιμάζει την πρωταρχική σκηνή αλλά είναι μια απειλή ευνουχισμού σε όλα τα επίπεδα: φαλλικό, προγεννητικό, ναρκισσιστικό. Είναι επικίνδυνο να την σκεφτεί, να την φανταστεί και αποκλείεται [η σκηνή] από την αναπαράσταση των γονεϊκών *imagos*. [...] Όσο τα προλεκτικά σημαίνοντα βρίσκουν έκφραση στο λόγο το σώμα «που σκέφτεται» μετασχηματίζεται σε σώμα που το «σκέφτεται»/ το αφουγκράζεται το υποκείμενο και το αναγνωρίζει ξεχωρισμένο από το μητρικό αντικείμενο και με φύλο. [...] Η αρχαϊκή σεξουαλικότητα ενσωματώνεται πλέον στην ερωτική ευχαρίστηση του ενήλικα, οι γονείς αναγνωρίζονται ως ζευγάρι και ανάλογα το υποκείμενο έχει δικαίωμα σε ένα δικό του ζευγάρι.

Η σωματική εγγραφή για τον Σ, ήταν αυτή η σχέση με την μητέρα των πρώτων χρόνων ζωής αλλά και ταύτιση με την μητέρα στη θέα του καυγά με τον πατέρα, μητέρα μόνο δική του και αποκλεισμένος ο πατέρας.

Με την Η, αφετηρία της αλληλουχίας για το νόημα της σωματικής εγγραφής είναι η αίσθηση του θεραπευτή, κάτι «ερωτικό». Η αίσθηση είναι της τάξης της ψευδαίσθησης και της φαντασίας που οδηγεί, αυτή τη φορά, τη σκέψη του θεραπευτή, όχι μέσω της μουσικής ή μιας σωματικής αίσθησης. «Ερωτικό», είναι ήδη της τάξης της επιθυμίας. Ίσως η επιθυμία, οι συνακόλουθες συγκρούσεις και διαφοροποιήσεις ήταν «αποκλεισμένα» στο σώμα που το βίωνε «ανοίκειο»/ ξένο, όσα συνέβαιναν σε αυτό ήταν «ερήμην» της.

Τι άλλο «απέκλειε», « αποκλείοντας» την επιθυμία;

Τη νοσταλγία της σχέσης με τη μητέρα των πρώτων ημερών, που μετασχηματίζεται και εμπεριέχεται στην πρωτογενή ομοφυλοφιλία, την οικειοποίηση του γυναικείου σώματος και του φόβου ευνουχισμού, τη διαφοροποίηση από τη μητέρα και το ζευγάρι των γονιών.

Η αίσθηση του « ερωτικού» του θεραπευτή συμπυκνώθηκε στο διπλό νόημα « με δύο/ αιδού ή με αιδού». Συνειρμικά μιλά η θεραπευόμενη για ομοφυλόφιλη επιθυμία. Ασυνείδητα παραπέμπει στην πρωτογενή ομοφυλοφιλία όπως το επιβεβαιώνει η επιθυμία για αυνανισμό, μια αυτοερωτική ευχαρίστηση. Όμως «δεν το έκανε», λέει, σαν να αμύνθηκε στην ευχαρίστηση του «αγγίγματος του σώματός της» που θα ανέδιδε τον πόνο και τη νοσταλγία του «πρώτου αγγίγματος της μητέρας». Μιλά για το άγγιγμα του σώματός της, ο θεραπευτής υπογραμμίζει το μεταφορικό νόημα – ότι τα αγγίζει αυτά με το λόγο μέσα στη μεταβίβαση. Το σχόλιο δίνει το «άνοιγμα» για την θεραπευόμενη στην εσωτερική πραγματικότητα, θα λέγαμε στην αίσθηση του

εαυτού της, χωριστά, και νιώθει αυτό το κάτι/ την επιθυμία μέσα της και δική της. Συνειρμικά λέει: «δεν ήθελα να πω[μιλήσω]... πρέπει να τα νιώσω κι εσείς το ίδιο», ίσως εννοεί να είναι «αυθεντικό». Σε πρώτη ανάγνωση, αναγνωρίζει την σχέση με τον θεραπευτή, και αναζητά μια ναρκισσιστική στήριξη. Φαντασιώνει τους δύο από την ίδια θέση να «νιώθουν το ίδιο» σε κλίμα ψευδαισθητικής ευχαρίστησης ενώ διεργάζεται την φαντασίωση «ένα σώμα για δύο» και είναι εκτεθειμένη στην αγωνία αν θα επιβιώσουν στο «ξεχώρισμα». Αργότερα θα περάσει στην εσωτερική πραγματικότητα όπως επιβεβαιώνει το όνειρο, που αναπαριστά εικόνες οι οποίες θα μετασχηματισθούν σε λόγο. Θα μιλήσει για το άγχος της «κοντινότητας» με τον άλλο, τελικά με τη μητέρα και τον «αποκλεισμό» μαζί της στη φαντασίωση των «σιαμαίων που αν χωριστούν πεθαίνουν». Το «αποκλεισμένο» στο σώμα αναδύεται πλέον με λόγο, εικόνες και επικαιρότητα. Την αυθεντικότητα του συναισθήματος μέσα στο όνειρο συμπυκνώνει η φαντασίωση «τα σιαμαία».

Η Joyce McDougall μιλά για την «υστερικοποίηση του αρχαϊκού», δηλαδή δίνει την προτεραιότητα στην αποκάλυψη πρωτογενών απωθημένων φαντασιώσεων που συνδέονται με την προγεννητική σεξουαλικότητα.

Ανάμεσα στην λογική της σύγκρουσης της υστερίας και τη λογική της έλλειψης της ψυχοσωματικής, η JMD εισάγει μια τρίτη θέση, ότι το σώμα και οι εκφράσεις του λειτουργούν ως «υποκατάστατο», αναλαμβάνει διαθέσεις/ affects που δεν μπορούν να εμπεριεχθούν στην ψυχή. Ταυτόχρονα το σώμα θεωρείται εκτός ψυχικής πραγματικότητας. Αποσυνδεδεμένο από την ψυχή, σαν σε μεταβατική θέση- ως αντικείμενο εντός/ εκτός- μπορεί να έχει την θέση μεταβατικού αντικειμένου, ανάμεσα στην ψυχή και το σώμα, του εαυτού και του αντικειμένου, του μέσα και έξω, αναζητώντας τα όρια στην προσπάθεια του υποκειμένου να το οικειοποιηθεί .

Γίνεται τόπος εξωτερίκευσης ανυπόφορων βιωμάτων με την «πράξη» που ισοδυναμεί με αναμνημόνευση. Η σωματική μνήμη είναι «αλάνθαστη» και «αγγελιοφόρος» μέσω της σωματικής ενεργοποίησης των διαστρεβλώσεων της πρωταρχικής σχέσης με το αντικείμενο. Διαστρεβλώσεις που οφείλονται στην αδυναμία του αντικειμένου να πληροί την αλεξιερεθιστική λειτουργία ή του διαμεσολαβητή των ενορμητικών απαιτήσεων του παιδιού, είτε να ερμηνεύει τα σωματικά μηνύματα που απευθύνει το παιδί. Τα φαινόμενα αυτά, για την JMD, σαν να τα διατρέχει μια «παγκόσμια» φαντασίωση «ένα σώμα για δύο», μια συμβίωση εξιδανικευμένη με το μητρικό σώμα ποθητή που ταυτόχρονα φοβίζει πολύ. Οι συγκρούσεις εδώ συνδέονται με άγχη αποχωρισμού από το σώμα της μητέρας: από την μία πλευρά η επιθυμία παλινδρόμησης και επιστροφής στο αδιαφοροποίητο και από την άλλη η έλξη προς την διαφοροποίηση και την αυτονόμηση. Η αποτυχία της διαφοροποίησης με το μητρικό αντικείμενο οφείλεται σε διαταραχές στις πρωταρχικές ταυτίσεις με συνέπεια στις διαδικασίες των δευτερογενών ταυτίσεων και αποχωρισμών. Το σώμα ως υποκατάστατο, «βραχυκυκλώνει» την διαδικασία της απώλειας, μη προσβάσιμων αναπαραστάσεων του πρωταρχικού ευνουχισμού. Άμυνα στους πρωταρχικούς τρόμους και φόβους αφανισμού είναι η απώλεια των

σωματικών ορίων στην φαντασίωση « ένα σώμα για δύο», της τάξης της πρωτογενούς ομοφυλοφιλίας.

Το «παιχνίδι» με την έκφραση «με δύο», η ευχαρίστηση που μοιράστηκαν μέσα στην συνεδρία θεραπευτής και θεραπευομένη ήταν αφετηρία της διεργασίας που ακολούθησε. Ήταν η ευχαρίστηση ενός μεταβατικού χώρου. Για τον Φρόυντ το «παιχνίδι» με το λόγο και το χιούμορ είναι ισοδύναμα μεταβατικού χώρου. Το σώμα ελευθερώθηκε από την θέση του «υποκατάστατου» και η ευχαρίστηση στην θεραπευτική σχέση ώθησε την σύγκρουση- προς την αυτονόμηση ή την παλινδρόμηση- ενώ «απάντησε» στους πρωταρχικούς τρόμους, ένα «άνοιγμα» για την θεραπευομένη να οικειοποιηθεί το σώμα της.

Η σωματική μνήμη/ εγγραφή, όπως το παρακολουθούμε στην σκέψη του I.K., έχει διαφορετικά νοήματα αλλά η διερεύνησή τους και ο μετασχηματισμός συνδέεται με την ευχαρίστηση- διαφορετική για κάθε περίπτωση- που θα μοιραστούν οι δύο πλευρές στην θεραπευτική σχέση, από την διαφορετική θέση του καθενός, και θα ωθήσει την διεργασία.

Στην πρώτη περίπτωση η μουσική διαμεσολαβεί για την ευχαρίστηση και η σωματική μνήμη είναι «φύλακας» προηγούμενης ζωής και ιστορίας.

Στη δεύτερη, η σωματική μνήμη είναι το «αρνητικό»/ η αρνητικοποίηση όχι μόνο της ανάμνησης αλλά και της τωρινής φάσης της ζωής του θεραπευόμενου: διατηρεί με τα τικς και τους μορφασμούς επίκαιρη μια δυαδική σχέση με την μητέρα όπου δεν χωρά ο τρίτος. Ο θεραπευτής τον «συναντά» σε μια σχέση «καθρεφτισματος», αρνητικοποιώντας το ρόλο του τρίτου που έχει εξ ορισμού ο θεραπευτής. Η ευχαρίστηση που μοιράστηκαν είναι ότι συναντήθηκαν/ μίλησαν την ίδια γλώσσα, που μετεξελίχθηκε σε λόγο και ανάμνηση.

Στην τρίτη, το σώμα «αποκλείει» κάθε μνήμη, και γίνεται το «θέατρο/το υποκατάστατο». Η ευχαρίστηση του «παιγνίου», ενός μεταβατικού χώρου εντός συνεδρίας μετασχηματίζει το «θέατρο» σε σκηνικό που θα μεταφρασθεί στην εσωτερική σκηνή.

Η ιδιόμορφη συνάντηση στη θεραπευτική σχέση, ορίζεται από το «μετέωρο» αίτημα του θεραπευόμενου- αίτημα σε αναμονή να μορφοποιηθεί- και την δεκτικότητα/ δεξιότητα και διαθεσιμότητα του θεραπευτή να την «αφουγκρασθεί»/ την συνάντηση.

Κάπως έτσι θα αναπαριστούσαμε την διαδρομή από το σώμα «θεματοφύλακα» της μνήμης στο «σώμα» δηλαδή το νόημα και τον απόηχο της μνήμης ως ανάμνηση πλέον.

Η «μετάφραση» της κίνησης από το αντιληπτικό, στο ασυνείδητο μέχρι το προσυνείδητό είναι συνάρτηση της ψυχικής οικονομίας- της διαχείρισης της διέγερσης. Εξ άλλου το παιδί με την έμφυτη συνθετική ικανότητα της αισθητηριακότητας - όπως μας είπε η Ο. Μαράτου - στην διαχείριση της οικονομίας προσβλέπει, με τα μέσα που αντιστοιχούν στην ωριμότητα της πρώτης ηλικίας.

Ανάλογα συμβάλει στην ψυχική οικονομία και διευκολύνει την «μετάφραση», η «συνάντηση», πηγή ευχαρίστησης, μέσα στην μεταβίβαση.

ΙΩΑΝΝΑ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ

Ψυχίατρος- Ψυχαναλύτρια

Μέλος της Ελληνικής Ψυχαναλυτικής Εταιρείας

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1/ W.G.SEBALD « Η ανάδυση της μνήμης», Συζητώντας με τον Sebald, εκδ. ΑΓΡΑ, 2007

2/ M.F.CASTAREDE « Des voix de l'enfance a la passion chorale» [Από τις φωνές της παιδικής ηλικίας στο πάθος για την χορωδία] in L' œuvre d' art: un ailleurs familier, Actes 3, 2014, Quatrième Groupe, éditions in press.

3/ J.McDOUGALL: « Scènes de la vie primitive» in La scène primitive et quelques autres, Nouvelle Revue de Psychanalyse no 46, automne 1992.

4/ E. CHAUVET: « Le corps en représentation ou l'écoute du corps comme “ un rêve manqué”» in Hommage a Joyce McDougall, Société Psychanalytique de Paris, Collection Hommages, 2013.